

309722 | ప తి ది న ము | ప క టిం ప (బ డు ను

VOL. 6. చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ ఆక్టోబరు నెల 31 వ తేది శుక్ర వారము NO. 174
నంపుటము. ౬ } సిద్ధాద్ధి నామ సంవత్సర శాస్త్రీక మాస శుద్ధ అష్టమి. } సంచిక ౧౭౪

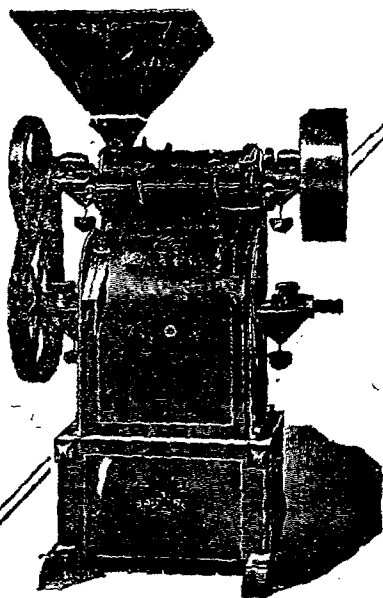
అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి చెక్కినది.
ఇతర వీధిమైన నొప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనమును వాడి
వంతమాత్రమున నయమగును.
మలభ వెల 0.8-0 అణాలు.

మోహినితైలము రు 0-12-0
తామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

Genuine Engelberg Rice Hullers

are in use in every Rice Milling District in India, and are giving satisfaction wherever installed.

We prepare and submit estimates for all sizes of Rice Mills equipped with Engelberg Hullers, and Shellers, and driven either by our own well-known Steam Plants or BLACKSTONE Liquid Fuel Engines.

Note.—Genuine Engelberg Machinery and the Spare Parts for same, can be had only from us, as we are Sole Agents and Distributors.

MARSHALL, SONS & CO. (India), Ltd., Engineers

9 Second Line Beach, Madras (P.O. Box 141)

and at BOMBAY, CALCUTTA, BEZWADA, LAHORE and TANJORE

న మ్మ క ము

నచ్చనిది వెంటనే వాపీను పుచ్చుకొనెదము.
బంగారు, వెండి, రాళ్ళనగలు
ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
నగలవ ర్రకులు, మదరాసు.

నగలు వాణ్యముగాను, పూచీతోడను సరియైన భర
లకు విక్రయించబడును. రయారన తేనివాటిని అతి క
ప్రముగా కాలరాచునములేక తయారుచేసి ఇవ్వబడు
ను. ఒకసారి అర్ధరయిల్చి నగలు రయారు చేసుకొన్న
వారికి నమ్మకవిషయము తెలుసును. (1842)
కొర కాం బి: ఇది శ్రీభక్తబోధిని యను నాటకము
అంతకు అగ్రవీరనలయను. వెల 0.4-0 పాస్తీల కేలు.
అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మిక్కిలి ప్రశస్తిమైన వరిమల్లద్రవ్యము
ఓటో దిల్ల హారు (రిజిస్టర్)

వరిమల్లద్రవ్యముల కన్నిటికీ నిది రాజు

ఇండియా శాసనసభ జరిగిన అన్ని ప్రదర్శనములందును చాల
తరగతులను ప్రకంసా కృతములు నియోజింపబడినవి.

దీనిలో సారాయి శంఖంధ మేమియును లేదు గాన ఆచార
వరులందరూగూడ దీనిని నిరభ్యంతరముగ నుపయోగింపవచ్చును. ము
విధములగు పుష్పముల నువాచన దీనియందు గలదు. ఒకటిరెండు
చుక్కలు తేలుకమునుమీద వేసిన చాలును. అప్పుడే శోనీతెచ్చిన
పువ్వులవలన వ్యాపించు వరిమల్లద్రవ్యముంటి వరిమల్ల మరమిలముగ
వ్యాపించుచుండును. దీని నువాచన నిలచునంతకాలము మరయే వరి
మల్లద్రవ్యమునును నిలువదు. వెన్డెనైజు (అరఅవునుయిడ్డి) రు 2-0-0
మధ్యనైజు రు 0-12-0 చిన్న నైజు రు 0-8-0 వి.పి. చార్జ్ రు 0-5-0.
మొగ్గులమునందు వొరకనివో (కేంద్ సోల్ ఏజెంట్లకు వ్రాయుడు.

అంస్లో ఇండియను డ్రాగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
(D 126 W 100) 155 జమ్నావనీకు, హంబాయి.

అమృతాంజనం డిపోవారి ఔషధాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహినితైలము,
దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోషధములే గాక, ఇతరము లగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి.
కొవలసినవారు కేటలాగును తెప్పించి చూడవచ్చును. కేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

భువనవారు వారి కృత్యవాది మూలమున మీ సభ నుండుండి

అందెను, అక్టోబరు 25:— 26 వ తేదీ నువ్వారము
నాకు పార్లమెంటువారు దొరకనుచువారి చట్టమును ప్రోత్సహింప
వేయుట కాంతరంగిక చరిత్రను విశేషముగా ఉన్నది. పార్లమెంటు
మెంటువారు తమ స్వాతంత్ర్యమును చరల ప్రకటించుచున్నది.
సంకల్పమునుబట్టి. ప్రధాని చాలకాలమునుండి పార్లమెంటు
వారిని రూపొందించుచుంటున్నది. పార్లమెంటు 1832 నుండి
పార్లమెంటు ఇండియన్ మెంటు లిఖించు చరల నువ్వారము
మొత్తముగా నువ్వారము నువ్వారము.

స్థానికాది వార్తలు

ఇంగ్లీషు మెయిల్:— పోస్టల్ ఏజెన్సీస్ బండి ఆలస్యముగా రానియెడల, ఇంగ్లీషు మెయిల్ రేపుడు 6-50 గంటలకు బహుద వేయబడును. తపాల పెట్టెలవారికి 6 గంటలకు బాటులు బహుదాతగును.

తపాల స్పెషల్:— 7వ నవంబరు మొదలు తిరిగి చెన్నై పురి బాంబాయి మధ్యన తపాల స్పెషల్ సర్వీసు ఏర్పాటు చేయబడును. ఆ స్పెషల్ బండి చెన్నై పట్నం శుక్రవారం రాత్రి 8-15 గంటలకు వరుసగా, కనివారం 10-30 గంటలకు బాంబాయి చేరుతుంది.

ప్రభుత్వ వ్యయ పునర్వివరణ సంఘము:— నవంబరు 1 తేదీ కనివారం సాయంకాలము 5-30 గంటలకు అడ్వాన్స్డ్ షిఫ్ట్ 97 నెంబరు గృహమున నీ. వెల్వరాజు మొదటిగా 'ఆచారము'పై యువస్వనింపెదరు.

వంటలు రిలేవ్ ఫండు:— వంటలు బహు యం ద కేవలము మిగిలినది, ప్రాచీనము, వ్రాత సామానులు, కలనా నెలుడు, అందలకు పతములు మొదలగునవి అనేక మున్నవి. ఇవన్నియు నవంబరు 1 తేదీ కనివారం సాయం కాలము 8 గంటలకు గోల్డెన్ హిల్స్ నందు యేలాను చేయబడును. వంటలు నిధికి సహాయముచేయు నెయి వారందరి యాయే లమునకు కచ్చి సామానులకు కొర ప్రార్థితులు.

ఆహార సామగ్రిల పరిశీలనము:— నవంబరు నెల 1 వ తేదీకుండి గోడయలు విద్యుత్ కాంతిధ్వజములకు కప్పి తక్కిన వానిని యిండియాలో నైలుమీద మోపబడునది మరి యిండియాలో నిరాటంకముగా పంప వచ్చును. గోడయలు విద్యుత్ కాంతిధ్వజములకు మాత్ర మింకను నిరోధము కొంది కాలముందును, తెలూచిస్తానకును వార్తాపెట్టు వరకకాలమునకు వెళ్ళజేయింపవలె వర్తియను. ప్రయాణి కచ్చి కేటములు తగుడ ఏకములను గూడ కచ్చికి వార్తాపెట్టులెత్తిమీద కచ్చిమీదను యిండియాలో ప్రకటించిరి.

శ్రీదీక్షితారాధనము:— ఈ కార్తీక శుద్ధనవమి (2-11-19) ఆదివారము నందిరాజ లక్ష్మీవారాదులు దీక్షితు లని శ్రీదీక్షితామయముల చివానందపరస్వతీ స్వామలవారి ఆరాధనము. కావున స్వాత్మకరుణనందను, విశేషముగ నియోగిభాషించునది బ్రహ్మచర్యాది నియమపూర్వకముగ నేదవిధము న్యాపింపజేసిన యాచారముని ఆరాధనా వహారస్సమున తక్కింపుమును వాడు భక్తి క్రేదలతో నాచ రించెదరుగాని అని యొకరు ప్రాయశ్చిత్తు.

12 వ డివిజన్ రేటుపేయర్ల అనోసియేషన్:— వైద్యశాల మొదలి 46 నెంబరు గృహమును మోగోర్లు కట్టి యున్నది. వేలగోపాలకెట్టిగారి ఆధ్వర్యమున యీ నెల 28-వ తేదీన 6వ సభ జరిగెను. సభా కార్యనిర్వహణమునకు కొన్ని నిబంధనలు ఆమోదించబడినవి. ఈక్రింది కార్యనిర్వహణముల ఏర్పాటునబడిరి. ఆధ్వర్యము:— యస్. వేలగోపాల కెట్టిగారి; ఉపాధ్యక్షులు:— ప్యూ. మొదలిగారు. కార్యదర్శులు:— నీ. రాజరత్న మొదలిగారు, దొడ్ల వెంకటాచలయ్య. ఆరి నెలకు చందా రెండవగా మూడవగా, 12-వ డివిజన్ రేటు పేయర్లు సభ్యులుగా గోరువారు 4, నీల ఆయ్యర్ లేను యందుకు దొడ్ల వెంకటాచలయ్యగారి వరభాగ్యు తుక ప్రార్థితులు.

ఫిజీలో భారతీయులు:— "ఫిజీదీవులు" యొక్క కాల బహుతావులను కూలిపనిచేయు భారతీయులకు వరు టుంబులుతోను వారి స్త్రీలకు మరుగులతావు లభించు నట్లు యిండ్లను కట్టించబడినవి. (2) ఆంగ్లీకాలల కమిషనున కల ప్రతి వైద్యశాలలోను ఒక మాత్రమునగూడ నియమించ బడినది. (3) స్త్రీలు పనిచేయు తావులను కనీయమునకు అనివారించు నట్లు యువకుని ఒకప్పుడుగా నియమించారు. (4) ముద్రులు లేని వైద్యశాలలో ఆవివాహితు డను యువకుని పోషితులు అనిపించుటగా నియమించబడినది. అని ఆంగ్లా ముగాన దేశీయ నియమము 1-1-1920-వ తేదీగా తోటల వారందరికీ అనుబంధపడినది. అట్లుకనరించని తోటలవారు కూలిల గిరిమెట్లను తప్పక రద్దుపరచవలెనని అధినివేశముల

మంత్రి ఫిజీదేశమువారికి ప్రాసెక్యూటరు. ఈ ఏర్పాటులకు చేసిన తోటలవారు గిరిమెట్లను రద్దుచేయు నవనరములేను. వారి నట్లు కోరవలెనని వారికి కొంత ప్రతిహేరుములను అని యందునని అధినివేశములమంత్రి తెలిపెనని ఇండియామంత్రి ప్రకటించెను.

బయస్కోపు బొమ్మలు మూలలను గూడ నాడుట:— ఇంటివరకును బయస్కోపులను నోటిమాట లేకుండెను. ఇకమీదట మాటిలాడు బొమ్మలనుకూడతదర్శింప బడవచ్చును. లండనునగరమునందొక యింజనీరు కనిపెట్టె వని తిలకిస్తా వచ్చునది.

జన్మభూమి:— బందరు వాస్తవ్యులు డాక్టరు భోగ రాజు పట్టాభిషేకారామయ్య కుంతులు, బి. ఏ. ఎమ్. బి. అండ్ సీ. ఎమ్. గారు జన్మభూమి యను పేర నాంగ్లవారు కల్పితము ప్రకటించ బయస్కోపు యెట్లు వెలియవచ్చు చున్నది.

అమరకలా విలాసిని:— ఈ గిర్వాణ సమాజ ఆదర్శక్రింద కలుకెట్టిపి 200 నెంబరులకు కాంతాశ్రమము తో యీశ్వర కని ఆవారములకుండు రాత్రి 8 గంటలకు (మధ్యాహ్నముల) ప్రసంగవర 2. సోమశతకర్మవానల్ల శ్రీమతి భాగవతములో శ్రీకాంత వీరేశ్వరభాగ్యమును వ్రత స్వనింపబడును.

సంగీత సమాజము:— ఈ సమాజమువారి దశ రామహర్షముల నందస్థమున యీ రెండు సంగీత పాట కచ్చులు జరుగును. నవంబరు 1 తేదీ కనివారమునాడు ఏడే ధనం, వీరేశ్వరేశ్వరేశ్వరులు. ఆదివారము 2-వ తేదీని రెండు గూడు వాస్తవ్యులగు నరస గాకరపుపాటపాడును.

శ్రీ ముకుతీ సేవక సమాజము:— రేపు కనివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు కప్పులూకెట్టిపి 49 కవాలసంఖ్యల గృహమునందు శ్రీమత్. ఉ. వే. కడగోప రామానుజాచార్య స్వామలవారిచే "ప్రకారాయణచక్రము అను తొండరదివాడీయభాగ్యం చక్రము" నారికథా కాలతే రును గానరూపముగా జరుపబడును.

బ్రాహ్మణేతర సమాజము:— నిన్నటివను (29-10-19) సాయంకాలము 6 గంటలకు వాలాబాగరు బ్రంకుకోడు పొన్నిలిలాన్ భవనమున మృతాశ్రీ కి. కుక్క స్వామికెట్టిగారి యగ్రాణవాదకర్తవ్యక్రింద బ్రాహ్మణేతర సమాజమువారి సమావేశము జరిగెను. ఆసమయమున మ. గ. శ్రీ వీరసాయి మొదలగుచే "విధ్యులు" గురించి వ్రతస్వనింప బడి నవంబరు 1 తేదీ మొదలు రాత్రి వారకాల వుండుటకు తీర్మానింపబడినది.

శిశు సంతోషము:— ఈ మాతన శిశు సంతోష విధానపు కార్యాలమును తిరువల్లిక్కేటి మోగోడునండి తిరువల్లిక్కేటిపేట, కల్లభ అగ్రహారం 19 నెంబరు గృహము నకు మార్చబడినది. తిరువల్లిక్కేటి పోస్టాఫీసు పక్క యి.టి.యందు ఒక కార్పొరేషన్ వైద్యశాల యెదు తెరువబడినది. అందుకునకు 7 మొదలు 10 వరకు సాయంకాలము 4 మొదలు 5 వరకును కోరుటకు మందు యిచ్చబడును. రాజపురం నూర్యకారాయణ విధియందుకు మలేయా అనుభవమునుబడినది అట్టింపు మెల్లు అఫీ సర్ గాక మాకు ప్రాయశ్చిత్తు.

టేయింటుల కాన్ఫరెన్సు:— క్రధం పార్వత్య మ హాసభకు ఏర్పాటులన్నియు పూర్తియైనవి. షెరుకునకు కళాకాలమున వైదిక శ్రమము అకతేరీరుకెదరములందు హిందువులకు మా భావబహువరు యిబ్రహీం హుసేన్ బాధకుగారి మందిరమున (15 ఎలిఫెన్స్ట్రెకోడు) మహమ్మ దీ ములకును నేడము హోటెలలో వార్షికును జరుగియ్య బడును. పూనాలోని పాశ్చాత్యులలో సభాక్రమింపు లకు వారిగృహములందు యితరవోట్లనుండియు పాశ్చాత్యులకు ఒకవిధమునను. మొరటి రోజు 11 గంటలకు సభప్రారంభ మగును. సభ ఆగిండులు జరుగునని తెలుపబడినది.

బెలోచిస్తానుకు రింతవారము:— బెలోచిస్తానుకు రింత వార్తలు నవంబరు మొదటితేదీనండి కంప వచ్చును.

కొ ఆపరేటివ్ సొసైటీలు.
కొ ఆపరేటివ్ సొసైటీ రిజిస్ట్రార్ గారు యస్. ఆర్. హెమింగ్వే గారు యాక్రింది తఖతు వీరకమువారికి కంపి. నెంట్లు బాంకుల ఆర్థిక స్థితిని తెలియజేయు లెక్క పట్టిలను పంపిరి. నవంబరు 9, 10 వ తేదీలకు మారుగ నవంబరు 9, 9 (కనివారం, ఆదివారముల) తేదీలందు సభజరువులకు తీర్మా నింపబడినది. నవంబరు నెల 8 వ తేదీ సాయంకాలము 2 గం టలకు సాందర్య మహాసభను సభ ప్రారంభమగును.

ఈక్రిందివారు ఆహ్వానసంఘ ఉపాధ్యక్షులుగా ఎన్ను కొనబడిరి.

గో. బి. వి. నరసింహయ్యర్ గారు, గో. కొండా వెంకటేశ్వరయ్యగారు, ఇ. వి. రామస్వామినాయకర్ గారు, బాద్రి జోసెఫ్ గారు.

ఇంటివరకు ఆహ్వానసంఘ సభ్యులుగా నుండ నంగీకరిం చినవారి యాత్యములు పరిమాణమున కన్న అధికముగ నుం డెను.

నెంట్లు బాంకులన్నియు రావలసిన వాటిలందు తీర భాగము భాగముల కాపిటల్ ను మూలధనముగను నుంచ వలెను.

ఈవద్దలిని యాక్రింది బాంకులు అనుసరించలేను. (1) మద్రాసు నెంట్లు ఆర్బిక్ బాంక్, (2) బ్రిటిషావల్లి డిస్ట్రిక్ట్ ఆర్బిక్ బాంక్, (3) మధుర రామనాథ్ కొ ఆపరేటివ్ బ్యాంక్, (4) నక్షితకనర, కొ ఆపరేటివ్ బ్యాంక్ (5) చెంగల్పట్టు డిస్ట్రిక్ట్ కొ ఆపరేట్ బాంకులు యూనియన్, (6) నెల్లూరు, డి. కొ. బా. యూనియన్ (7) బిస్సెవతి, డి. కొ. బా. యూనియన్ (8) ఎల్లూరు, డి. కొ. బా. యూనియన్.

ఈ విషయమై నంట్లయి. యిచ్చునని బాంక్ కింధ కాదులను కోరడమైంది.

ఈ లెఖ ప్రంథ ప్రము కావింపబడినది.

శ్రాత్రువుక:— అజోనియందు అక్టోబరు 29 వ తే దీని పగులు పదిగంటలకు నూర్యులక్రమన నొక నక్షత్రమును చూచితిని అపుర వాస్తవ్యుడగు హెచ్. కె. కారాయణ రావుగారు మాకు వాయుయెన్నాడు.

శ్రీ గోభల్ నాటకసభ— బ్రాహ్మణకోమారు. బావట్లలో ఈనెల 18-వ తేదీ కనివారము రో జున రూపక నటనాశిరోమణి బ్రహ్మశ్రీ వారిప్ర సాదరావుగారికి జబ్బుచేసిన కారణమున నాటకము ఆపవలసి వచ్చెను. తిరిగి 1-11-19 తేదీ కనివారము రాత్రి బ్రహ్మశ్రీ బలికేరెల్లి లక్ష్మీకాంత కవిగారిచే రదియింపబడిన

సత్యహరిశ్చంద్రియమును
సదరు హరిశ్చందరావుగారు హరిశ్చంద్రుడుగను మహారాజశ్రీ కోటంరాజు లక్ష్మీకాంతంగారు చంద్రమతిగను ప్రదర్శించెదరు. కాన విచ్చేయ ప్రార్థితులు. బ్రహ్మాండం సుబ్బారావు, (వెసిడెంటు).

LATEST.

[[Un-corrected.]]
Jodhpur Council of Regency's War Contribution.

SIMLA, October 30.
The Council of Regency, Jodhpur, have intimated that they propose to waive recovery of a sum of Rs. 800,000 out of the total amount due to them by the Government of India on account of the expenditure incurred by them during the war on their Imperial services Troops over and above ordinary peace charges. They desire that this amount may be considered as a war contribution to the British Government. The offer has been gratefully accepted.

[Delayed in transmission.]
Messrs Mackinnon Mackenzie and Co. Agents P and O and B. I. S. N. Companies, notify for information of the travelling public that, owing to the great congestion on French railway, P and O special train across France in connection with the outgoing and incoming mail steamers arriving at Marseilles is not always able to run up to the scheduled time which involves serious inconvenience to passengers.

వర్తక మున పోటీ

ఇంగ్లాండు, ఆమెరికా, జపానులు.

(పన్నులపరమైన అంగీకారంతో పోటీ యనగా ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల నుండియు, జపాను నుండియు, నిరుపయోగ ప్రారంభించుట యని చెప్పవచ్చును. యధృత పన్నులకై యీ రెండు దేశములు విశేషముగా నుత్పత్తి చేయుచుండినవి. యధృత పన్ను వీనికి గలిగిన నష్టము బహు స్వల్పము. విశోపాఖండమునకు గావలసిన కష్టపులకు నష్టము చేయుటకై ఆమెరికా దేశము తన బలమునంతయు వినియోగించుటనుండి దీనికన్నను హానికరమైనది లోకములో కల్లకు నరకులను మోసికొనిపోవునోడల వర్తకముగా గలిగి యుండుట. యధృతమును బూర్వము ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల నరకుల ఓడలు 10 లక్షల టన్నుల నరకును మాత్రము మోసికొని పోగలిగినంత యుండినది. అప్పటిగా ప్రపంచమునందెల్ల 4 కోట్ల టన్నుల నరకును మోసికొని పోగల ఓడలుండివి. ఇందు చాలావు నగమునందు అనగా, 1 కోటి 91 లక్షల టన్నుల ఓడలు ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారి యధీనమున నుండినవి. కాని, యీవలె నగము భాగముకు యధృతమున జలాంతరాయము ముంచివేసినది. ఇక, ఆమెరికా దేశము క్రొత్త ఓడలను గట్టవారంభించి నది. క్రిందటి సంవత్సరమున నీవీ సుకుల ఓడలు 1 కోటి 10 లక్షల టన్నుల వరకు మాత్రమును గలిగి యుండినవి. జపాను దేశము కూడ నిదియే విధమున ఓడలను వృద్ధి చేసినది. కాంత హాసము ప్రముఖుని వ్యాపారమున జపానుకు చాలినది క్రస్తుతము మరియొకటి లేదు. జపాను, ఆమెరికాను రెండును తమ సరకుల వైశోపాఖండమునకు నుద్దేశముగ నున్నవి. తమ ఓడలకహాసమున నివి యాకార్యమును సాధించగలవు. ఇక వాణిజ్యముల ఓడలన్ననో యధృతమును పూర్వము తమ స్వాధీనమునందుండిన వర్తకమును తిరిగి సంపాదించుకొనటకు ప్రయత్నించవలసి యుండును. వాణిజ్యమునందు ఆంగ్లేయుల ఆధిక్యత క్లిష్టమైనది. ఆమెరికాను, జపాను వారును ఆంగ్లేయులు జేయుచున్నది నరకులనే ఆంగ్లేయుల కన్నను చురుకగా విక్రయింపగలరు. ఈరెండు దేశములు యధృతములకై ప్రారంభించిరి అమెరికాను లాభములకు సంబంధించినది. ఈలాభములతో తమ ప్రజలను వృద్ధి చేసికొనినది. ఉత్పత్తి పద్ధతులకు పూర్వముగా మార్పు చేసినది. మూడు నాలుగు సంవత్సరముల వఱకు విశోపాఖండము తమ సరకుల యంతరమునందే మానదని యూహించినది. ఆ వైసనీ వ్యాపారమునకుగా వలసిన నష్టపాముల నెల్ల గావించినది. ఆమెరికా జపానుదేశములు విశోపాఖండ బహులకు స్వాధీనము చేసికొన ప్రయత్నించుచుండ ఆంగ్లేయులు పూర్వము తమ స్వాధీనమునందుండి బహులకు తిరిగి వర్తకమునకు బాదుచున్నారు. యధృతమునకు దృఢ గ్రామీణులందఱును పోయి యుండిరి. పనిపాటుచేయు నలవాటు వీనికి తప్పినది. ఇట్టి వారలకు పనులలో ప్రతీకృతి నరిగా పనిచేయుచుంటుంటే చిట్కాలుకూడ నున్నవి.

ఆంగ్లేయులు తమవస్తువులకు నిర్ణయించు ధరలన్నను జపానువారును ఆమెరికావారును చురుకగా విక్రయించెదరనుట నిశ్చయము. క్రొత్తవ్యాపారమునకు ఖర్చులు పెంచుచున్నది కూలిపెంచుచున్నది. కూలియొక్కవృద్ధిపాటు నరకులకు క్క ఉత్పత్తి పెరుగుటలేదు. మిగులక్లిష్ట పనిచేయవలసిన కాలము క్లిగినది. దానితో క్రమముగా ఉత్పత్తియు తగ్గినది ఇదిగఱకు చేయుచుండినంతయైనను కార్యములన్నిటిచేయుటకు ప్రయత్నించుచుండ ఆంగ్లేయులు, జపాను ఆమెరికాలతో పోటీచేయుట కష్టము. పరువారేడ్లక్రిందట జోసెఫ్ ఛెంబరు లేనగారు ఆంగ్లవాణిజ్యముగూర్చి యుపన్యసించుచు "పంచ దార వాణిజ్యమైనది. పట్టపోయినది. ఇటును అపాయకరమును క్లియరుచున్నది. ఇదేవిధమున ప్రక్రియ సంభవించును. ఎంత కాలము మిగిసిలిలో నిలవగలదు" అని చెప్పియున్నారు. అట్టి యాశయే యిప్పుడును సంభవించుచున్నది. బొగ్గుభరిత టన్నులకు రిషేల్లింగులు పెంచుటకును చేరి, పరిశ్రమలకు గలగ నన్న నష్టమున న్ ఆక్లండుగెడ్డినగారు తెల్పియున్నారు. ప్రస్తుతము రైలుపట్టాలు టన్నులకు ఆమెరికాను 10 నరకులు పుచ్చుకొనుచుండ ఆంగ్లేయులు 17½ నరకులు పుచ్చుకొనుచున్నారు. ఓడల కుడయోగించు రేకులకు ఆమెరికాను టన్నులకు 14 నరకులు పుచ్చుకొనుచుండ ఆంగ్లేయులు 19 నరకులు పుచ్చుకొనుచున్నారు. ఇటువలన ఆమెరికాను 6 నరకులు పుచ్చుకొనుచుండ ఆంగ్లేయులు 9 పానులు చార్జీ చేయుచున్నారు.

చీరాల వాస్తవ్యుల మెమోరియలు.

గవర్నరుగారికి అర్పి.

బాట్ల తాలూకా చీరాల వాస్తవ్యులు చెప్పవలయు గవర్నరుగారికి యీ క్రింది అర్పించు పత్రము.

ఎక్కెలెన్సివారి కముఖమునకు.

మీ దొరతనమువారు నెప్తులకు 16 వ తేదీని చీరాల పేరాల గ్రామములను మునిసిపాలిటీగా చేయును మనయు, దానివిషయమై అడ్డుచెప్పువారు దొరతనమువారికి గను అభి ప్రాయములను అటువారులలోగా పంపవచ్చుననియు క్రొత్త టిండిరి. ఈవిషయమై చీరాల వాస్తవ్యులు మేము యీ అర్పిని మీకు పంపుకొనుచున్నాము.

(2) క్రస్తుతపు చీరాల యూనియన్ కాయండు చీరాల పేరాల, పాటిచీరాల, బా ప్రపేటలకు 4 గ్రామములు చేరి యున్నవి. ఇన్నియు చేరువేయ నన్నవి. సహద్ర సామిప్యమున నన్నందుకే, యీ గ్రామముల కింతోష్టస్థితి చల్లగా నుండును.

(3) ఈ గ్రామములను ఒక మునిసిపాలిటీగా చేయుట అనవసరము. పరిశుభ్రమగు ఉదకము చేసరికాలమునకు కూడ బావులయందు నిండియుండును. ప్లేగు, కలర, ఇన్ఫ్లుయెంజా మొదలగు అంటువ్యాధులు యీ గ్రామములను పోకినవి. అవ్యాధులు యీ ప్రదేశమునందు జరిగి నవికావు. ఈ బాధ్యములకు ఇతర గ్రామములు యీ గ్రామమునకువచ్చుటలన యీ బాధ్యములు యీ గ్రామములందు ప్రవరినవి. ఈ బాధ్యములన్ని చీరాల యూనియన్ కాయండు చచ్చినవారి సంఖ్య మిక్కిలి, కష్టము. గ్రామములు చుట్టుయందు వైలు జకుల కెంతయు ఆశోగ్యకరమై యున్నది. సాధారణముగ ఆశోగ్య వంతులకు యీ గ్రామములు మునిసిపాలిటీలన్ని అధికమును ఆశోగ్యత పొందకాలవు.

(4) ఈ గ్రామముల ముఖ్యవృత్తి వ్యవసాయము. అయితే కుండవెరువాది ఎల్లవలసలకు పంటలువారుగనే పండవు. కొందరు పంటలు, రెండు రాగి చేరువేయకాములు పంటచే నెదరు. ఈ పంటలకును ఆదాయము వారిని సంవత్సరమునకు ఒకమాస మాత్రమే పోషించును. వ్యవసాయము భోజనములేక భిక్షులన మొచ్చెదరు. అనేకులు బాండ్ల పనిచేయుచు, పంటలకు 12 గంటలు కష్టపడినను 4 అణాలు దొరకుట కష్టము. ప్రస్తుతము నాలుకెలకూడ అధికమైన రంగుసామానుల వల ఆర్థికమగుటచే రంగు చేయకృత్రిమములను వలచుచుంటున్నవారిపని చేయువారు పంటమిక్కిలి కష్టములపాలగుచున్నారు. ఏమో కొందరు వర్తకులు భనికులని, ఇంత అధికమును సంఖ్యల వీరవారిని లెక్కచేయక యీ యూనియనును మునిసిపాలిటీగా మార్చి దాని నిర్వహణకై అధికమునకున్నలకు, ఇట్టి కరువు కాలమునందు వీరలపై విధించుట న్యాయమా?

(5) ఈ గ్రామములందు పూరి గుడిసెల సంఖ్యయే అధికము. సరాసరి ఇంటికొకటింటికీ సంవత్సరమునకు రు 1-2-8 పన్ను చెల్లించుట. ఈ జిల్లాయందలి ఇతర యూనియన్లందు సరాసరి ఇంటికీ రెండురూపాయలు కన్ను చెల్లించుట యున్నది. చీరాల, పేరాల గ్రామములు 4100 రూపాయలు కన్న యూనియన్లవారికి చెల్లించుచున్నారు. ఈ రెండు గ్రామములు మునిసిపాలిటీగా చేయబడిన పిమ్మట 43,000 రూపాయలు పన్ను చెల్లించగలరు నని తెలియుచున్నది. ట్రాన్స్ బాధితులకు మునిసిపాలిటీలకు కన్ను అధికముగా విధించుట న్యాయమా?

(6) మునిసిపల్ విషయములందు క్రొత్తపొందిన పనిచేయు సాధ్యములకు ఇన్ఫ్లు విద్యార్థులకు యీ గ్రామములందు అధికముగా లేదు. ఇంకవిద్యార్థివృద్ధికికూడ మునిసిపాలిటీ అవసరముకాదు. క్రస్తుతము 1 మిడిల్ స్కూలు, 1 గవర్న మెంటు బాలికా పాఠశాల, 11 ఎలిమెంటరీ స్కూలులు ఇచ్చుటయున్నది.

(7) ఇంక వైద్యసహాయమునకై రెండు ఆసుపత్రులున్నవి. ఒక అసిస్టెంటు కలెక్టరు, ఒక స్త్రీ డాక్టరు ఉన్నారు. ప్లేగు మొదలగు బాధ్యములకూడ అసిస్టెంటు కలెక్టరువారిచే చికిత్స చేయబడుచున్నది. మునిసిపాలిటీ ఇంతకన్న అధికముగ వైద్యసహాయము వృద్ధిచేయకాలదు.

(8) ఈ విషయమై అధికారల అభిప్రాయములకు కూడ తలకొనించవచ్చును. ఈ జిల్లా కలెక్టరుగా నుండిన గా. యక. ఇ. ముఖ్య బాంధ్యుగారు యీ యూనియన్ల మునిసిపాలిటీగా మార్పుట అనవసరమని యధృతమునకుండు అభిప్రాయమిచ్చిరి. ఇప్పుడున్న ట్రాన్సుమనకుతోడు పన్నులు అధికమైన మేమెట్లు భరింపగలము.

(9) ఈ గ్రామములను మునిసిపాలిటీగా చేయుట గ్రామ వాస్తవ్యులకు లాభకరముకాదు. కాన దొరతనమువారు మాత్రాధన అంగీకరించెదరగాక.

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు

గ్రంథాలయములకు హెచ్చుకొను సీరిమానికను బూటూరి రామానుజులు రెడ్డిగారు అక్టోబరు 15 మొదలు నవంబరు 15 తేదీ లోపున నడిగిన గ్రంథాలయములకు మాత్రమే యిచ్చెదరు.

యాజ్ఞ కల్పవృక్ష జయంత్యుత్సవము:— ఈ సంవత్సరము బాధ్యుల కలెక్టరులకు శ్రీమహాకల్పవృక్ష మహర్షి సత్తెను జయంత్యుత్సవములు ఒంగోలులో తేదీ: నూమిశిపాలెంలో 4.5 వంబరు తేదీలలో తెనాలిపురంబున నంకమామిడి బుజ్జవృక్ష గారి గృహంబున కి.క. నవంబరు తేదీలలోను జరుంగును.

సానభూతి:— కృష్ణాజిల్లా నర్సాపురము తాలూకా, జగన్నాథపురము గ్రామములోని వాణిజ్య క్రిరి (నెసి డెంటు దళక నూర్యవారాయణగారి ఆకాలమరణమునకు సందరులయి ప్రతి సంభుమువారు మిక్కిలి విచారించుచు తమ సానుభూతిని వాడుటకుంబయినకు తెలుపుచు ఆయన యాత్మకు కాంతి నొసంగుటకు పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నారు.

బహుమాన ప్రధానము:— ఈ నెల 26 వ తేదీ నాడు ఒంగోలు స్కూలులో రెండవసార్కు ఇన్ స్పెక్టరుగారి యా జమ్యముక్రింద నొక గొప్పసభ జరిగెను. అందు హెడ్ మాస్టరు కంచి దొడ్డాచార్యులుగారిచే నేర్పించబడిన "ది స్టేట్ మెమోరియల్ ప్రైజు" ఈ సంవత్సరము మార్చి నెలలో జరగిన గవర్నెంటు ఎగ్జామినేషన్లలో ఒక పోలు నొటకునందు ప్రథములుగా జయముకొందిన చిల్లర వేంకటేశ్వరులుగారికి ఈయబడింది. సభ జనప్రదముగ నెంతవేసి.

వెద్దాపురము:— కడప జిల్లావలనాడు వెద్దాపురము పురజనంబు మండిరమున బహిరంగమైన గాన సభ గా వింత కడిగి. సి. సి. రమ్మ నేలు మొదలగు గారు మారగీగానమును సభారంజకముగ చేసిరి. మా కోరికకు మన్నించి మేము కొంతపుడెల్ల మానమున కొకమాస పిల్లన గ్రోవితోను విశ్రాంతి గానసభలకు పుక వార్తవచ్చి మాపురజనం భూభిక్షునికి తోడ్పడుచు మొదలగు గారికి మేమింక ము కృతజ్ఞులమై యున్నారము. పోయములగు డిప్రెట్టును నలు నారాయణమూర్తిమారులు, లక్ష్మీనారాయణ కాశ్రీ గార్లునున్న గు వెద్దలనేలను దయచేసి మాకు ప్రోత్సాహమును కలిగించినందుల కనేకవందములు. రాత్రి కలలకైవంతముగ దీవారాధన చేయబడినది. వైభవము మారుటకు పుర జనలనేలను విచ్చేసిరి. వెత్తురకముల బాణసంచాను కాల్చు బడినది. మండిరమునకును మనకాద్యప్రాయలకు మహాత్మ్య గొట్టెనున్న గు చేసేవలల చిత్త పటములతో నలంకరించి బడినది — నమస్తి కాశ్యకవ్యము.

హాదకాభానము:— పే గా గ్రామమునందన్నపాలియు లందరి ప్రేమచే మల్లేశ్వరస్వామి యలయును కెరుకు చేయించబడిన హాదకాభాన సభాధిపమున వారపరాజు సీతారామయ్య పంతులుగారి యగ్రాగ్రాధిపత్యముతో జరిగినసభ యందు పేరాల మార్కుండేవి గ్రంథాలయ ముఖ్యకార్య నిర్వాహకులగు కార్యములూడి వేంకటకృష్ణయ్యగారును గుద్దంటి గోకర్ణమగారును హాదకాభానమును చక్కగా నెరవేర్చిరి. వేంకటేశ్వరు, చీరాల, పేరాల, నేనాంగు పేట పితూరి పాకెయలనానుండుపండితులు గవర్నము మొదలగు వారందరు సభ సలంకరించిరి. ఇంతలో బాట్లతాలూకా తహశీల్దారు గారును డిప్రెట్టుగారును మనసముగానుకరిస్తూగారును హొ నూలులైన్నగూర్తు గానకు దళదీసిరి. అవిధానానంతరము సభసలంకరించి పండితులుల విమరులు తమ తమ పంతులములనువవ్యాసములనువ వల్లించిరి. కార్యక్రమము కవుల బహుళాంకించిరి. ఆగ్రాగ్రాధిపతిగారి యుపవ్యాసముతో సభ యుగిరినది.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతి సమాజమువారు 1-11-19 తేదీ శనివారం రాత్రి బెజవాడలో శకుంతలా నాటకమును ప్రదర్శన మొనరింతురు. రేల్లువల్లముల ప్రకారం (1813) కె. వట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1919-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 31-వ తేదీ

శుక్రవారము.

ఆంధ్ర దేశపు

మ్యునిసిపలు సంఘములు

అనంతపురము, కర్ణాటక, బళ్లారి, మైసూరు మ్యునిసిపలు సంఘముల కరిపాలనా నివేదికలు నేడు మాకందినవి. మ్యునిసిపలు సంఘమువారి కరిపాలనా నివేదికలు చాలవర కొక రీతిగ నేనందును. అన్నిటికిని గల కష్టములును, లోపములును, దాదాపుగ నొకటిగ నేనందును. స్థానిక స్వకరిపాలనము శీఘ్రమైనది. మ్యునిసిపలు సంఘములు, మండలాధికారుల చేతులలోని కీలు బొమ్మలవలె కరిగిపోయియున్నది. వాటికి గల స్వతంత్రాధికారము అత్యల్పము. రాబడి చేకూరడి సాధనము లంతగ గాన్పించవు. సంఘములు నిర్వహించవలసిన బాధ్యతలు మాత్రము చాలగలవు. వాటిని నిర్వహించుటకు ధనముగాని, స్వతంత్రాధికారముగాని కాన్పించదు. ఇట్టి స్థితిలో చేయదగిన పనులంతగ గాన్పించక, కొన్నియు ఛార్జెనువైనను, ఛార్జెను కొన్నియుల వైనను, మ్యునిసిపలు కరిపాలనపు లోపములను మోపుటకు బ్రయత్నింతురు. క్రతి సంఘమునందును అధ్యక్షునకును, సభ్యులకును ఇట్టి మనస్థాయిలు బెరుగుచుండుట, సామాన్య విషయము. వీటి నాధారముగ దీసికొని మండలాధికారులు, మ్యునిసిపలు సంఘ కరిపాలనమును విమర్శించుటయు, మండలాధికారుల విమర్శనముపై ప్రభుత్వమువారి సాధారణములను సంధించుచున్నది. మ్యునిసిపలు సంఘముల నివేదికలవలె, అధికారుల విమర్శనలను ఏకమార్గముననుసరించుచున్నది. అనంతపురపు మ్యునిసిపలు సంఘ నివేదికను, మండలాధికారి యొక్కయు ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు విమర్శనలను జూచిన ఇందలి నిజము తేటపడగలదు.

అనంతపురపు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు 1918-19 సంవత్సరమునందు 22 సభల జరిపిరి. ఏ సభయు స్థిరసంఖ్యకాక స్థిరపరచబడలేదు. ఇంటి పన్నులను వృద్ధి చేయుటచే, ఆదాయము తగ్గవచ్చును. ఇంటిపన్నును వృద్ధి పరిచియుటకు, తామే ముఖ్యకారకుల ముందు, మ్యునిసిపలు సంఘమువారు ఆదాయమునే తీరవ వృద్ధి చేయవలయునో కనుగొనుటకు తగిన బుద్ధి నూత్నతను చూపలేదనియు, మండలాధికారి వ్రాసెను. పాత కట్టణమున రోడ్లను ఏర్పాటును తిన్నగ నున్నను క్రొత్తకట్టణమున మాత్రము కొన్ని ప్రక్కలు వలయునని, కొన్ని బండ్ల సామగ్రిని చేర్చుటతప్ప, మ్యునిసిపలు సంఘమువారి యొక్క జేబులక బోయిరని, కలెక్టరుగారు విమర్శించిరి. కాని, క్రొత్త ప్రదేశమున రోడ్లను నిర్మించి, వంతెనల గట్టుట, వ్యయ ప్రయాస సాధ్యమనియు, మ్యునిసిపలు సంఘమువారి కార్యమునంతను నిర్వహించగల ధనవంతులు గారనియు, కలెక్టరుగారు రంగీకరించుచునే యున్నారు. అందుకని జాలిబూని, క్రొత్తకట్టణమున రోడ్లను నిర్మించుటకు మ్యునిసిపలు సంఘము వారికి, కనీసము రీ వేల రూప్యములవైనను గ్రాంటుక్రింద నొసంగ వలసిగాని, కలెక్టరుగారు ప్రభుత్వము వారికి సిఫార్సు చేసిరి. కాని, క్రొత్తరోడ్లను నిర్మి

చుట కగువ్యయమును, తమ స్వంత ఆదాయము నుండిగాని, ఋణము మూలను నగాని, మ్యునిసిపలు సంఘమువారి భరించవలయునని, ప్రభుత్వమువారు చెలిపిరి.

మ్యునిసిపలు సంఘము బీదదగుటచే, క్రభుత్వమువారు కొంతధనసహాయము చేయవలయునని, కలెక్టరుగారు కోరినను, ప్రభుత్వమువారిని నిరాకరించిరో తెలియదు. కారణ మేదియైనను, మ్యునిసిపలు సంఘములకు గల ఆర్థిక దౌర్బల్యమును, అవి నిర్వహించవలసిన ధన బాధ్యతలను, నిండువలన తేటపడగలవు. ఏకొంచెము లోపము గలిగినను, మ్యునిసిపలు సంఘముపై రివిన్యూ డివిజను ఆఫీసరుగారును కలెక్టరుగారును తీవ్రముగ విమర్శించుటకు, వెనుదీయరు. అట్టి లోపములను సవరించుటకై, మ్యునిసిపలు సంఘము ప్రయత్నించుటకు, దారిద్ర్యము బాధించుచుండును. ఇట్టి సప్తమలను, రాబోవు శాసన నిర్మాణసభలో ప్రవేశ పెట్టబడనున్న జిల్లా మ్యునిసిపలు సంఘముల చట్టముయినను నివారించుటకు బూనుకొనలేదు. రాష్ట్రీయ స్వకరిపాలనము ప్రవేశ పెట్టబడనున్నది సమయమున, స్థానిక స్వకరిపాలనము దానితో బాటు విశాలము గావలసియుండ, సంకుచితముగు చట్టమునొకదానిని ప్రవేశ పెట్టుట ఎట్టి యనర్థదా యకమో యోచించవచ్చును. స్థానిక స్వకరిపాలనా సమస్యను రాబోవు ప్రజాప్రతినిధి సభలకు వదిలి పెట్టవచ్చును. కాదేని, ఉదారవంతముగు నొక విధానమును రాజ్యాంగ సంస్కరణములలో నిముడ్చవచ్చును. అంతయుగాని క్రొత్త మ్యునిసిపాలిటీలబిల్లు నింతటి ఆశ్రయముగ ప్రవేశ పెట్టవలసిన యగత్యమేమి కలిగెనో తోచుచున్నది. క్రజా ప్రతినిధు లీమారు, జరిగడి శాసనసభలో చట్టమును విశాలవంతము గావించుటకై తమ యావచ్చునది వినియోగించుట అవసరము.

మ్యునిసిపలు హైస్కూలులోని విద్యార్థుల సంఖ్య 427 నుండి 390 వరకు తగ్గిపోయెను. కలగా, ఇక్కడ యెంజా వ్యాధులు ప్రబలియుండుటయు, సమర్థులగు నుపాధ్యాయులు లేకుండుటయు ఇందులకు ముఖ్య కారణముల ని నివేదికము చెలుపుచున్నది. గవర్నమెంటువారిపుడు వేతనముల స్కేలును వృద్ధి చేయుటచే, అభివృద్ధి కలుగునని నూహించబడుచున్నది. రివిన్యూ డివిజన్లో ఆఫీసరుగారును, కలెక్టరుగారును, ప్రభుత్వమువారు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు చూపిన కారణముల నంగీకరింపక, వారి యసమర్థతను మాత్రమే చాటుచున్నారు. ప్రభుత్వము వారిచే ప్రతిష్ఠించబడిన కుంభకోణము, రాజమహేంద్రవరము, ప్రెసిడెన్సీ కళాశాలలలోనే ఏవ జ్వర వ్యాధి కమువలన విద్యకుభంగమువాటిలైనవియు, ఇది యనంతపురపు హైస్కూలు దరద్రవ్యము మాత్రమే గాదనియు, వై యధికారులు గ్రహించుట భావ్యము. ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలోగూడ, అంటు వ్యాధులవలన, చురుకొను వారల సంఖ్య తగ్గెను. ప్రభుత్వము వారిచేడ్డి గ్రాంటులు సకాలమున జేరుట లేదనియు అవి ఉపాధ్యాయులకగు వ్యయమున కేమాత్రమును చాలుట లేదనియు, నివేదికము చెలుపుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి విషయమై జోక్యము కలుగజేసి కొనుట యవసరము. టీకాలవలన జయమంతగ గలుగలేదని నివేదికము చెలుపుచున్నది. ఇందుకై, కలెక్టరుగారును, ప్రభుత్వమువారును, మ్యునిసిపలు సంఘమును తప్పు పట్టుచున్నారు. కాని, టీకాలు జయప్రదముగ నుండకుండుట, ఒక్క అనంతపురమునందు మాత్రమేగాదు.

రాజధానియందు దన్ని భాగముల నుండియు

ఇట్టి వార్తయే వినవచ్చుచున్నటుల, టీకాలగూర్చి వ్రాయబడిన నివేదికము చెలిపెను. టీకాల అవజయమునకు, అసమర్థులగు వాక్సినేటరులే కారకులని, అధికారులు చెలుపుచున్నారు. ఇదియే ముఖ్య కారణమో, లేక ప్రజలు దలంచునటుల గిడిగో తయారయ్యెడి రసమునందే లోపముగలదో, ప్రభుత్వమువారు విచారించి కనుగొనవలయును. లేని యెడల, టీకాల ప్రయోజనము గూర్చి ప్రజలలో గల విశ్వాసము తగ్గుటకు మార్గ మేర్పడును. మ్యునిసిపలు కౌన్సిలువారి కార్యములు సహకార స్నేహభావములతో జరుగుచున్నవని నివేదికము చెలుపుచున్నది ఛార్జెనుగారికిని, కౌన్సిల్లకును, తీవ్రభేద భావములు ప్రబలెననియు, ఇటీవల వారి కుభయలకు గల కరెప్షర సంబంధము చక్కబడెననియు, కలెక్టరుగారు వ్రాసుచున్నారు. ఛార్జెనుగారు టిట్లీ భేదభావముల గూర్చి, కొంచెమున నుదహరింపక, ఎల్లదను కలసి పాలు బడుచున్నటుల చెలిపిరి. అందుచే, తాత్కాలిక భేదాభిప్రాయములు ప్రబలినవని తలచినను, నయ్యవి తీవ్రమువి గావని ఎ.చక తప్పును. అట్టిస్థితిలో నీవ ఛేదాభిప్రాయములగూర్చి తీవ్రములని, కలెక్టరుగారు చేర్చినవలసిన యవసరమేమి గలిగెనో తెలియకున్నది మండలాధికారియు, ప్రభుత్వమువారును జూపిన లోపములను సవరించికొని, అనంతపురపు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు రాబోవు నివేదికమున సత్వరాభివృద్ధి గనుపరచి, ప్రభుత్వ ప్రశంసకు పాత్రులగుదురు గాక యని కోరుచున్నాము.

ఫిజీదీవుల భారతీయులు

ఫిజీదీవులలోని భారతీయులను, ఇండో చీన వర్గతి బానిసత్వములకు గావించి, అనేక మగు సగచాట్లకు పాల్పడజేసిను. ఈ వర్గతి రూపుమాసినగాని, ఫిజీదీవులలోని భారతీయులస్థితి బాగుపడదు. ఇండో చీనరుండి విముక్తులైన కూలీలు, తమ కర్షితము మూలమున క్రైస్తవ మూలంతో సమానముగు హెచ్చాచాను సంపాదించి, ఆద్యక్షములో తల ఎత్తికొని దిగుచున్నారని, స్వయముగ జూచిన ఆండ్రూసుగా రిచివరలో వ్రాసియుండిరి. అంతయుగాక, యూరపీయును స్థాంతులకన్నను కూడ సధికైర్వ్యముతో తుంతూగుచున్నవారింకను గలరు. ఇండో చీనలో నూడినవారు మాత్రము పూర్వపు దుస్థితియందే యున్నారు. ఇండో చీన వర్గతి మూలచ్ఛేదము గావించవలెనని, ఆండ్రూసుగా రండు చే నొక్కి వక్కాణించుచున్నారు. అనుకూలముగు వాగ్దానమును, ఇండియా ప్రభుత్వమువారును చేసి యున్నారు. కూలీలస్థితిని చక్కబరచుటకై, ఆండ్రూసుగారు కొన్ని సంస్కరణములను వెతుక నూచించిరి. పెండ్లియైన కూలీలకు ప్రత్యేకపు నివాసముల నేర్పరుపవలయుననియు, మిల్లులుండు ప్రదేశమున ఆస్పత్రులవై తనిఖీజేయుటకు స్త్రీలుండవలయుననియు, స్త్రీలు లేనిచోటుల, పెండ్లిగాని వైద్యోద్యోగి ఆస్పత్రువార్జిని లేసికొనగూడదనియు, ఆసుకూలీలపై పెండ్లి కాని యవకు లెవరును మే స్త్రీ గ నుండ గూడదనియు, ఈ సంస్కరణములు గోరుచున్నది. ఈ సంస్కరణములు నెల కొల్పబడని చోటులమాత్రము, కూలీలు ఇండో చీనలో నుండి తొలగించబడుదురనియు, సంస్కరణములు నెలకొల్పబడిన చోట మాత్రము కూలీలను విడుదల చేయవలసరము లేదనియు, అధినివేక రాజ్య కార్యదర్శి ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి

తెలిపిరట. అంద్రానుగాను నూచించిన సంస్కరణ ముల కూలీల దుస్థితిని కొంతవరకు బాగుచేయు నేగాని, ఇక డెన్ చరు కద్దతివలన గలిగిడి దుర్గ తిని మాన్యజాతి అందుచే కూలీలకు స్వల్పపు సౌకర్యములు గావించినంత మాత్రమున, బానిసత్వము తొలగజాలదు. కూలీలకును యజమానులకును, స్వేచ్ఛతో గూడిన ఒడంబడిక ఒండవలయును. కార్మికులకును యజమానులకును మధ్య, స్వేచ్ఛ ప్రబలనపుడే సౌఖ్యముకూడ ప్రబలము. అందరిని ఇక డెన్ చరులోనుండి విడిపించవలసిన యజమానులకు నష్ట పరిహార మీయవలెని, అధినివేత రాజ్య కార్యదర్శిగాను కోరిరట. 2) కతాబ్దుములో బానిస వ్యాపారము బోలు కద్దతినుండి కూలీలను విడిపించుటకు, ధన మొసగ వలయు ననుట విచిత్రముగ దోషకమానదు. ఎంత ధనముగ నని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తిరిగి ప్రశ్నించిరి. ఎంతటి ధనవ్యయముననన, భారతీయుల మాన సంరక్షణకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు బూనుకొందురు గాక యని కోరెనము. ఇక డెన్ చరుకద్దతి, కూలీలకేగాక, భారతదేశ గౌరవము నకుగూడ, భంగకరముగ నున్నది. ఇట్టి యవమానమునుండి, భారత దేశమును రక్షించిన గౌరవము, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు దక్కునుగాక !

“ పెరటిచెట్టు మందునకు బనికిరాదు.”

స్వదేశభిమానము విషయమై, ఉపదేశములకును ఆచరణకును గల భేదముగూర్చి, టైము ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక చక్కగ హెచ్చరించుచున్నది. బొంబాయి క్రాంతికుల పత్రిక మరియొకరి యాజమాన్యమునకు దీసికొనబడుచున్నది. మితవాదతకు పత్రికగ నొక కొంతకాలమునకది వెలువడును. భారత జాతీయతయములను, హాన్సి మెనుగారి సుపాదకత్వముక్రింద నిర్భయముగ వెలిబుద్ది బొంబాయి రాష్ట్రమునకును జాతీయోద్యమమునకును మహావికార మొనర్చిన బొంబాయి క్రాంతికుల పత్రికా స్వయావము త్వరలో మారునని తెలిసినపుడు, జాత్యభిమానుల కెవరియినను చింత ప్రేమక మానదు. ఆవిషయములుండనిండు. బొంబాయి క్రాంతికుల పత్రికకు, ఆంగ్ల దేశము నుండి ప్రసాదకుడును, మేనేజరును రప్పించుదురట. ఈ కదపులను నిర్వహించగలవారు, భారతీయులలో లభించరా యన, టైము ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక క్రొత్తించుచున్నది. ఈ క్రొత్త మిగుల సందర్భయుతముగ నున్నది. కొన్ని కొన్ని యుద్ధోగములకు భారతీయులను నియమించువును, బొంబాయి క్రాంతికుల పత్రిక ప్రభుత్వము వారి సభక్షేపించి యుండెను. తమ చేతిక్రింద నున్న కనులకు, భారతీయులు విదేశీయుల నేల రప్పించవలెనని, టైముపత్రిక తేసిక యాక్షేపణకు, బొంబాయి క్రాంతికుల డైరెక్టరులు జనాబు చెప్పవలసి యున్నారు. ఆంగ్ల దేశీయుని నియామకమువలన, అధికారవర్గమువారు పత్రికను తరుచుగ శిక్షల పాలు గావించక పోవచ్చును. అంతయు గాక మితవాదల దృష్టాంతమును బాగుగ తెలిపెడి భారతీయుడు, డైరెక్టరులకు లభించియుండక పోవును. ఏది ఎటులున్నన, ప్రభుత్వము వారిని భారతీయులై యిబ్బందులను తొలగించునని గోరుచున్నారో, అట్టి యిబ్బందులను తమంతట తామేకలిగించుట, పరిహాసమునకు కారణమునను.

బర్మా పరిపాలనము

బర్మాలో వార్తాపత్రికలపై దాడి యారంభమయ్యెను. బర్మా అబ్జర్వరుపత్రిక అచ్చుగుడున్న ఫన్ ప్రెస్సు చెల్లించిన రెండువేల రూప్యముల

ధరావతు, ప్రభుత్వ వ్యాధీనమై, 5 వేల రూప్యముల ధరావతు తిరిగి కోరబడినది. రంగూను మెయిలుపత్రికపై రెండువేల రూప్యముల ధరావతు నూతనముగ విధించబడినది. రాజకీయాభివృద్ధి యందు విభుషింపదే కనుల దెరచుచున్న బర్మా రాష్ట్రపు పత్రికలపై నిట్టి శిక్షల విధించుటచే, ప్రజాహిత జీవితమున కెట్టి నష్టము వాటిల్లునో నూహించవచ్చును. బర్మారాష్ట్రపు డైరెక్టరు, మార్కు హంటరు గారేమని, మాపాఠకులకు దెలిసియేయున్నది. రాజకీయాయములపై మార్కు హంటరుగారికి గలయభిప్రాయములును ఎల్లరకు దెలిసినవే. మాండలేయండిలి జాన్స్ ఆంగ్ల వర్సాకులరు పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయులగు మార్కులుఫీట్ గారు, ఆంగ్ల దేశమునకు వెడలిన బర్మా రాయబారులలో నొకరుగ నున్నారు. రాజకీయ వివాదములలో పాల్గొనుచున్న మార్కులుఫీట్ గారు డిట్టి పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నుండదగినయి, పాఠశాలాధికారులు వారిని కేరొక యుద్ధోగము స్వీకరింక గోరవలెనయి, లెఫ్టి నెంటు గవర్నరుగారి యనుమతితో డైరెక్టరుగారు వ్రాసిరి. ఆంగ్ల దేశమునకు వెడలిన రాయబారులలో ప్రముఖులగు సురేంద్ర నాథ బెనర్జీ గారు, రిక్వర్ కళాశాల కధ్యక్షులు. యినను, వంగదేశ ప్రభుత్వమువారి లెఫ్టి జ్యోత్యము కలగజేసి కొనలేన. బర్మారాష్ట్రాధికారులు నిర్బంధములపై నిర్బంధములను వరుస వెంబడి విధించుటచే, ఆ రాష్ట్రములోగూడ నశాంతి ప్రబలును. రాజకీయతయములు తగ్గుటకు మార్కు ఇంకను హెచ్చును. క్రొక్క రాష్ట్రములలో జరిగి మాన్యులవైనన, బర్మాదేశాధికారులు కరికించుచుచో, తాము ద్రోహులను మార్గము లాధికరముగాదని గ్రహించ గలుగుదురు.

హంటరుసంఘము

హంటరుసంఘమువారు, కంబాబు దేశస్థితి గూర్చి సోమవారమునాటినుండియు, విచారణ ప్రారంభించెదరు. ఈ సంఘపు నిర్మాణము సంతృప్తికరముగ లేదనుట తేలెల్లము. ఇంక ప్రజల పక్షపు వారు అత్యల్ప సంఖ్యాకులగుట, దీని విలనను తగ్గించుచున్నది. ఈ సంఘమునకు మార్కులులా కొద్ది తీర్పులను రిజైజ తేముట కఫికారము లేదు. ఇక డెన్చిటీబిల్లు నిర్మించ బడుట వలన, విచారణ కర్వనిసానముపై ప్రజల కంతక శ్రద్ధ గలుగను. విచారణయం దయినను, న్యాయస్థానముల కార్యక్రమ మవలంబించ బడుచో కొంతవడి మేలుగ నుండును. దేశీయ మహాజనోప సంఘమువారు సాక్షులను ప్రశ్నించుటకును, క్రాసుకరీక్ష తేముటకును, న్యాయవాదుల కంగీకార మొసగవలయునని కోరిరి. ఈ కోర్కెను బొంబాయి రాష్ట్రపు కంబాబు రిజిస్ట్రే సంఘము వారు బలపరచిరి. దీనిని విచారణ సంఘమువారు పూర్తిగ సంగీకరింపలేదు. సాక్షుల పక్షమున న్యాయవాదులు సాక్ష్యమీయ విచ్చుననియు, విచారణ సంఘమువారే విచారణ సలుపుదురనియు, న్యాయవాదులు ముఖ్యముగ సంగతులేని యయినను వదలివే మబడినయెడల తెలుపవచ్చుననియు, సంఘమువారి యనుమతి బొంది క్రాసుకరీక్షకు వారు లోను గావచ్చుననియు, సంఘ కార్యదర్శి చెప్పుచున్నాడు. కాని విచారణ బహిరంగముగ జరిగి, ఉన్నత న్యాయస్థానములలో నవలంబించబడెడి కార్యక్రమమును హంటరు సంఘము వారవలంబించని యెడల, వారు గావించెడి నిర్ణయము విశ్వాసపాత్రముగ నుండజాలదు.

కాంగ్రెసు రాయబారులు

లోకమాన్యతిలక్, కేల్కారుగారు ఈ నెల 30 తేదిన బయలుదేరుదురనియు, వలెన, కవర్టీ సభాముగారు ఇంకను ఆంగ్ల దేశమునందే నుండురనియు, కేసరి పత్రికకు తంత్రివార్త వ్రేచెను. వలెలు ప్రభుత్వము బిల్లు శాసనమునవరకు కాంగ్రెసు రాయబారుల పక్షమున కృషి సలుపుచుండురని తలకుగాను, పండిత గోకర్నాధ మిత్రా గారికి తంత్రి నంపిరి.

సక్కలు పిల్ల నెత్తు కొనిపోవుట.

మలయాళమునందు క్విలాండ్ కి సమీపమున నడువనూర ను గ్రామముగలదు. ఆ గ్రామమున సెక మారుముల నొంటరిగా నొక గుడికలదు. ఆ గుడికలో చెరుము నిరసించుచున్నాడు. వాని మురి పుడెసికొని జీవించుచును. 10, 12 నెలలు తనిపిల్ల నింటుండి తలిదండ్రులు పనికిపోయిరి. చీకటివడికి, తారించు రాలేదు. ఆ సమయమున కొన్ని సక్క లాగుడికలో దూరి ఆపనిపిల్లను సమీపమునందున్న కుడికలోకి కప్పకొని పోయి తినివేసెను. తలిదండ్రు లా చూసి కద్దిమాడగా ఒక కాలును ఒక బయి పాత్రలు మిగిలి యుండెను. మరయోళ్ళ మందరి క్రామములలో జోళ్లు మేకపిల్లలు గొరె పిల్లలు చున్న గు వాని సక్కలెత్తుకొని పోవుట గలదు గాని మానక కుత్రులకు కొనిపోయి తినివేయుట ఆచరణ యొగద్రాసిరి.

కాలిఫోర్నియా విషయము.

లక్నో కాలిఫోర్నియా సంఘాధ్యక్షుడు ముతతజా ముస్సే ను గారు యుడియా మంత్రి గారికి లండను యిస్లాము సభామువారికిని తులినార్తల నంపిరి. ఇటీవల లామనుబార్జి గారు పె. ఫిల్బుసం దొంగిల యుద్ధవ్యాధులు బట్టిమాడ టిక్కి సాత్రా జ్యయగూర్చి వారి కనుకూల భావమున్నట్లు కనబడెను. ద్రిటిఫు సాత్రాజ్యమునందు హెచ్చుచుంది మహమ్మదీయులు అందుకువలన వారి కను భావములను స్పష్టముగా తెలిపి యుండుటల నకు సంధి సభి లో ట్రిటిఫు వారే ఆ ను కూలము గా వాడించుట యందు గ్రాధాన్యము కనీయ వలసియుండెను. అట్టిచో ప్రధానమంత్రియెల్లు ఉడికెనని సుధి సభవలన వెట్టిలాభము కలుగదను అనుమానము మహమ్మదీయులకు కలుగుట సహజము కానికి భంగము కలగ నుండుటకు మేలు ముగుగా హెచ్చరించుచున్నాడు. మీ ఆలోచనకు వాటింప కుండిరి జేయునంద పునుతిరుగు స. యోధము కలగవలసి తులినార్తల లుకు తెలుపబడె.

బంగాళా రాజధాని ఆలోచనము.

బంగాళా రాజధానిలోని ఆలోచనమునందు ప్రభుత్వమువారిక తీర్మానము ప్రకటించిరి వినిలో నీ క్రింది సంగతులుగలవు. జనములకంటే మరణము లభింపగనున్నది. విష జ్వరముచేత చాలమంది చనిపోయిరి. ఆ జ్వరము సుకర్పిరములో రెండుపర్యాయములు వచ్చెను. అందువలన జనము డెర్బులై పోవుటక విస్తృతము చిల్లర కోగములు వచ్చెను. విషజ్వరమువలన 860 కేలు మొదలుగొని 400 వేల మంది మరణము చనిపోయి యుండును. రాజధానియందు కెయ్యింటికి 329 వ తుక జనమును, 33.1 వ తుక మరణములుండెను. ముక్తపు జ్వరమువలన మౌడ చాల మంది చనిపోయిరి. ముక్తపు జ్వరము తీవ్రముగ వచ్చుటకు విష జ్వర మే కారణమై యుండును. 1917 లో 868,768 మంది చనిపోగా 1918 లో 1,857,906 మంది చనిపోయిరి. అందులో 865,168 మంది విషజ్వరముచే చనిపోయి యుండురని శాశ్వతముగ నిర్ణయనగాన తెల్పలేదు. చున్నాడు. విషజ్వరము జాతులో ప్రాచీనమై త్వరలోదేశములో ప్రాకెను. రైతు ప్రమాదములవలన నడియెక్కురత్వ రలో వ్యాపించెను. మొదటి సారి విషజ్వరము వ్యాధిర వారముల రెండవసారి విషజ్వరము ఆ మురిత ఉత్పత్తముగ నుండి చాలమంది చనిపోయిరి. పట్టణ వాసుల గ్రామ వాసులు లను భేదము లేకుండ ప్రజలకు విషజ్వరము తగిలి చనిపోయిరి. పట్టణములలో కంటే గ్రామ సీమలలోనే యెక్కువమంది చనినలన చనిపోయినట్లు కనిపించుచున్నది. పురుషులకంటే స్త్రీల కే నీ వ్యాధి మెక్కువగవచ్చెను. పడియెడ్లలోపు పిల్లలకంటే, వృద్ధులకంటే, యౌవకులు యెక్కువగా రాధితులైరి. ఆస్థాన వ్యాధి ప్రాచీనమై త్వరలో వ్యాపించుటకు అంత వైద్యపరచాయము చేయుటకు నీయ కలుగదయ్యెను. కాని వ్యాధికి తగిన చికిత్స తెలియనందున యెమిచేయుటకు సాధ్యము కానిపోయెను.

ఇందియా గవర్న మేంటుకు తెలిపిన సంగతులు.

212 మంటుస్రీలు, మంటుబిల్లిగూడ పోస్టు, మద్రాసు.

పట్టినిటి బోధనా ప్రకటనము.

భాగ్యముల ఎగుమతి, ధరలు ఎక్కిపోవడము.

యధానికే నాంధ్రులకు ఇచ్చినట్లే ఎక్కువ విద్యుత్తును 1930 భాగ్యముల అయిపోవడమునకు ఎగుమతి పరమా పుష్కలమైనది, అందుచేతనే భాగ్యములన్నియు ఎక్కిపోయి పుష్కలమైనది అనేకమంది ఇంకా ఆరు కొట్లు ఎక్కిపోయింది. ఇది చాలా గొప్పపాపము అని ఈ క్రింద కనబడిన సంఖ్యలు రుజువు చేస్తూవున్నవి:— 1914 వ సంవత్సరములో ఏప్రిల్, మే, జూన్, జూలై నెలలు చాలాగింటిలోను 2లక్షల 95 వేల 881 పుట్ల భాగ్యము, అనగా, విద్యుత్తును వగయిరాల, చెన్నకట్టలనుండి సమగ్రముగా బయటికివేయబడినది. అయితే ఈ సంవత్సరములో అన్నవో అలాగు నెలలలోనే అనగరము 3 వేల 207 పుట్ల మూత్రమే చెన్నకట్టలనుండి సమగ్రముగా ఎగుమతి చేయబడినది. 1914 వ సంవత్సరమున ఆ నెలలలోనే మన ఇండియాలో మంత్రి లో నుండి, అటువంటి సవరణ 58 లక్షల 61 వేల 864 పుట్ల ఎగుమతి చేయబడినది. ఈ సంవత్సరములో అన్నవో, 9 లక్షల 85 వేల 824 పుట్ల మూత్రమే సమగ్రముగా ఎగుమతి చేయబడినది. ఈ క్రిందిలో చాలాభాగము బర్మా దేశములోనుండి ఎగుమతి చేయబడినది. అది రావనాసుని లంకకు విశేషముగా పంపిణీయబడినది. అగ్రద మన దేశ పుర చాలామంది పుండినందున వారికి అన్నము కావలసి నుండి అట్లా ఎగుమతిచేయబడ్డది గనుక యధాగత్యమునకు ఇచ్చినట్లే మన ఇండియాలో నుండి అనగరము ఎక్కువగా ఎగుమతి చేయబడుతూ పుష్కలమైనది కాదు. ఆ మాట నిజముకాదు సరేనా, అటువంటి ముఖ్య సంవత్సరమున చాలా తక్కువగానే ఎగుమతి చేయబడినది. ఇంకేమిటా మన సర్కారువారు మన కిచ్చినట్లే అన్నవో దేశములోనుండి గోదావరి విశేషముగా దిగుమతి అయ్యేవారు ఏర్పాటు చేసివున్నారు. వారు బర్మాదేశములోనుండి విద్యుత్తును రప్పించడానికి కూడా ఏర్పాటు చేసియున్నారు. యధానికే మును చెన్నకట్టలనుండి బర్మావిద్యుత్తు చాలా కొంచెమే వస్తూవుంది. 1918-వ సంవత్సరములో ఏప్రిల్, మే, జూన్, జూలై నెలలు చాలాగింటిలోను 1 లక్ష 69 వేల 446 పుట్ల భాగ్యము మూత్రమే బర్మాలోనుండి చెన్నకట్టలనుండి దిగుమతి అయినది. అయితే ఈ 1918-వ సంవత్సరమునకు మును చెప్పిన ఆ నెలలలోనే 6 లక్షల 77 వేల 579 పుట్ల విద్యుత్తు, అనగా, అయిదులక్షల ఎక్కువగా విద్యుత్తు బర్మాలో నుండి మనకు వచ్చియున్నది. గనుక ఈ సంవత్సరమున మనదేశములో ధరలు ఎక్కిపోవడానికి కారణము మన ఆహారపదార్థముల ఎగుమతి చేయబడుచుండేదము కాదని ఇంకవల్ల పుష్కలమైనది ఇచ్చినట్లే అట్లాధరలు ఎక్కువగా పోవడానికి కారణము ఇచ్చినట్లే అనేకమంది:—(1) మన ఇండియాలో చాలా రూపాయలను ముందే కాగితాలను క్రొత్తగా చేయడము; (2) నిరుపేదలకు పాదయోగ్యము. ఏదేమిటా నయినా ఎక్కువ నాణ్యుండి ఆహారపదార్థముల తక్కువయివుంటే ధరలు సుఖముగా ఎక్కిపోయి.

- (1) మన ఇండియాలో సామ్యులెక్కువగా ఉంటున్న చేయడము.
- 1916 వ సంవత్సరము జనవరి నెల 1 వ తేదీనుండి ఇచ్చినట్లే మన సర్కారువారు 180 కొట్ల రూపాయలను క్రొత్తగా చేసి 88 కొట్ల ముందే కాగితాలను అయివేయించి వున్నాడు. మన దేశములో పూర్వమున ఇచ్చినట్లే చేకూర్చినది నుంచి సరకులను అంతగా ఎక్కువగా కొనడములేదు గనుక మనదేశపు సరకులను దేశము సామ్యుల కొనకొంటూ వుండినా గనుక ఇచ్చినట్లే మనములేకంటే మనదేశములో ఎక్కువగా నిలవవులేదము తటస్థమైనది.
- (2) నిరుపేదలకు పాదయోగ్యము.
- పోయిన సంవత్సరమున మన ఇండియా దేశమునందలి రైతులు చాలా తక్కువగా కురిసినవని అందులకు మనం చాలా తక్కువ తక్కువగా పోయినవని అందరికీగా తెలిసినదిగా అయివున్నది. అందులకు ప్రజలు చాలా ఎక్కువ కొనకొంటూవునిగా మనదేశములో ఆహార

పదార్థముల కొరతను. ప్రజల దగ్గర పూర్వము ఎక్కువగా సామ్యులెక్కువగా, ధరలు అది తక్కువగా ఉన్న తేలికగా పోయినవి. సర్కారువారు క్రొత్తగా చేసిన రూపాయలన్నియు మన దేశములోనే వుండిపోయివి. అందులకు ధరలు తగ్గిపోయివున్నవి. అయితే ఈ యేడు మన ఆదర్శములకు మనము బాగా కురిసివున్నది గనుక మన పంటలు పొందవచ్చును. కాబట్టి మన ఆహారపదార్థముల మనకు సమృద్ధిగా వుంటున్నది అందులకు ధరలు తగ్గిపోతే మనము సమృద్ధిగా వుండవచ్చును.

జీతముల సంఘము.

దొరతనమువారి ప్రకటనము
రాజధానియందలి గవర్నరు మేటు నాగరాలకు గవర్నరు జీతము వారికి బహుమతిగా వచ్చును. చాలామంది దొరతనము వారందరి. జీతములను పొందినందున ఆలోచించుటకు 18 సంవత్సరము అట్లాంటి నాగరాలకు. అసభ జీతములకు అనుబంధి 1914 సంవత్సరమున నాగరాల జీతము కొంచెము పొందినవని. యధాగత్యము ఇంకను జీతము ఇచ్చినా చేయబడుట ఏమిలేక పోయినది.

1918 సంవత్సరమునందు ముఖ్యమంత్రి అధికమైన నాగరాలకు అతివెక్కు ఇచ్చబడుతుందని. ఎల్లగా ఇచ్చి అతివెక్కు ఇచ్చబడుట ఏమిలేక కాన, జీతము పొందేయింపు ఒక సంఘము దొరతనమువారు ఏమి చేసిరి.

గౌ. జే. ఇ. మాస్టర్లు గారు ఆసంఘమునకు ఆ సవాదితగా ఉండే సంగీతంబి. ఈ క్రింద పేర్కొని సంగతులు గానుండే సంగీతంబి:—

- గౌ. జే. హెచ్. ధాంకర్ గారు, గౌ. రావుసాహెబు టింబెరమాస్ నెట్టిగారు, గౌ. రావుసాహెబు వి. కె. రామబాబుగారు, గౌ. హెచ్. బాబుగారు, యెమ్మెన్. ఉమ్మెన్. సాహెబు బాదరగారు, డాక్టరు గిల్బర్ట్. డి. బాదరగారు, మొదల రామచంద్ర రావుగారు, కూడ ఉంటుంది. ఈ క్రింది విషయములపై సంఘమువారు తీర్మానించెదరు (1) గామద్యోగుల జీతములు, చేటలు (2) స్కూలులకు, కాలేజీలకు ఉద్యోగ ప్రారంభజీతము లెంత ఉండవలెనో (3) పట్టణాలకు అధికజీతము లిచ్చి పెద్దముడి గమలయందు ప్రభుత్వమునే నియమించుట, (4) రెవెన్యూ ఉద్యోగము, డిప్టీ కమిషనరులు, కమిషనర్లు (గ్రేడు వారికీ) జీతములు, (5) జీతములకు గ్రేడు వారికీ కృత్రిమములేక సర్దుముట్టి కృత్రిమములేక, (6) ప్రస్తుత మిచ్చు జీతములు సమముగా మున్నవనా, (7) ఉపాధ్యక్షులు ట్రెయినింగు చదువువారికా లేదా ఉద్యోగ జీతములకు. ఈ రాజధానియందు జీతము లెంత అధికము చేయవలెనో. ప్రస్తుతపు వస్తువుల మార్పులకు అనుగుణించి, జీతము ఎంతవరకు అధికము చేయవచ్చు (10) ఇంటి అడ్డములకుగా నుండుటలే, చిన్న నాగరాలకు, ఇంట్లు కట్టుట లేక అతివెక్కు యిచ్చుట మున్నగు విషయములు (11) కరల క్రమము ఖర్చులకు అధికము చేయవలెనా (12) మునుము ట్రెయినింగు క్రమములకు జీతములు (13) కరల ఉద్యోగులకు తగ్గించవచ్చునా.

ఈ విషయములకు సంబంధించిన సమాచారములకు తెలియబడుట అధికారులకు, అధికారులకు, యాసంఘమువారు తమముగా కొరవచ్చును. అధ్యక్షులు, తానుగాని, వేరొక ధర్మగాని, ఇతర జిల్లాకు పంపవచ్చును. గవర్నరు మేటు ఏకీకరిం ఆందరు ఈ సంఘమువారికి సహాయమునరెచ్చెదరు. సంఘమువారు తమ తీర్మానములను మార్చి 31-వ తేదీనాగా వకటింక పొంగికులు.

మలయ చందనము

గవేరియా అను నెకరోగమునకు తువారము, పథ్యము లేదు. ఏది ఏమిటో వదిలేతే ఎటువై, తెలుపు, వచ్చు, అను ముడు విధముల నెకరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. అనేక రాజకుటుంబములలో వాడబడిన గొప్ప ఔషధము. కల దల్లికి రు 2-0-0. గంధర్వపార్శవీ, రాజయంద్ర.

ఆముదములు.

ఆముదము లన్నిదేశము లందును వైతరణ్యమును చున్నను, ప్రపంచమునకు గావలసిన ఆముదములో విశేష భాగము హిందూదేశము నుండియే యెగుమతి యగుచున్నది. యుద్ధప్రారంభ కాలమునకు వెనుక ఆముదములోను సంత త్వరమునకు సగటున 118800 టన్నులు ఎగుమతి యగుచుండెను. ఇదియులో మనదేశము నుండి ఆముదము 10 లక్షల గాలకుల వైగా (తలి సంతత్వరము పోవుచుండినది. 1918-19 సంవత్సరమున, 26, 12,000 టన్నులు విక్రయ 17,28,000 గాలకుల ఆముదము ఎగుమతియైనది. అదేసంవత్సరమున 148,58,000 టన్నులు విక్రయ 18,49,000 మార్కెటు వైటలు ఆముదములు ఎగుమతిచేయబడినవి. ఆముదము వ్యాపారమున హిందూదేశ మంత్రాచారము వహించుచున్నది దీని యొక్క ప్రతి మనముచేయవలసిన కరీత్రము యంతయు చేయుటలేదు ఇక ముందు వాయు విమానములు వృద్ధి యొక్కది ఆముదముయొక్క అవసరము మార్పునకుటకు సందియములేదు. ఒక వాయువిమానములకు మూత్రమేగాక, ఔషధముగను దీని క్రయోజనము చాలకలదు. మనదేశమున నింతవయసు ఉత్పత్తియగుచున్నది, మన ఔషధ క్రమములకై విదేశములనుండియే చదురుకొన్నున్నది. ఆముదము మాయరస్మి, రుహ, మాయలొలును, ఇంక ననేక విధముల గుసే అయి లాడుచు వస్తువులను, ఎరువులను, చదువుల చేయుటయందును, వస్తువులయొక్క కాంతి సుసగుటకును, మతియు నీర్లు జారి పోవుచున్నది చేయుటయందును, రంగు కాగితములు చేయుటకును విశేషముగా వినియోగింపబడుచున్నది. వడరుటి ఇండియా దీవులలోని పంచ దార మరలలోను ఇండియాలోని రెయిలు బండ్లకును, ఇంగ్లాండులోని స్టీరులకును మతియు దీక్షములు పెట్టుటకు వాడబడుచున్నది. ఇట్టివిధముల దీని యుపయోగము పూర్వ త్వదేశములందు పోయి, ధరలు పెరుగుచున్నది మనదేశమున దీక్షములు పెట్టుటకై ఆముదమునకు బయలుగా, కిరణమునకు వల్లెలలోనూ వాడుటయందు వింతలేదు.

ఆముదపు పుచ్చుకాక చాక్లెట్లమై ఎరువుగ కనిపివచ్చును. ఈ పుచ్చుకా నూనెనుములకు 7 పాళ్లు వైట్రోజెన్ కలదు పొటాష్ కూడ తగినంతమున్నది. ఆముదపు పిండియందు ఫాస్ఫోరస్ తో కూడిన తదాధములకుటే పాలములకు మంచి బలమునిచ్చును, చక్కెరతో ఆముదమునండి గ్యాస్ కూడ తీయబడుచున్నది. ఇటీవల, చదురుటియబడిన పిండి నుండియు దీ గ్యాసును తీయబడుచున్నది కనుక గొనబడినది. ఆవులు ఆముదపు మొక్కలకుంతకు ప్రతీతి యొక్కను ఆతలను తినును. కాడలముక్రము ముట్టుచు ఈయములను తినుటచేత పొడి పొచ్చును. ఆ పొడిలో ఆముదపుఆముదము బట్టి పుట్టువులకును మెరుపున్నది. ఆముదపుపెట్టుచుండి కాగితములు చేయుటకు వినియోగము క్రొత్తమై, గుడ్డ వచ్చును.

టెరియంటలు కాస్పరెన్సు

ప్రాచ్యమహాసభ పూజాసరమున సవంబరు నెలమొదటివారమున జరుగుతు. ఈసభ జరిగిన పిమ్మట మహమ్మదీయ విద్యాసభ జరుగుతుగాక చాల మంది మహమ్మదీయ ప్రముఖులు పూజాసరమునకు వచ్చిరి. వారిలోచాలమంది మోయిల హిందూధర్మ గారింట సత్తులుగానున్నారు. మో. వ. రాష్ట్రీ, ఎం. ఏ, డాక్టరు మద్రపురాను, ఎం. ఏ. నాగిరి, ఎం. ఏ. గార్లు మున్నగువారు కలకత్తా, డక్కా మొదలగుచు ఆలచాచాను జమ్మిలూరు మున్నగుకట్టలములనుండి వచ్చిరి.

ఉపాధ్యాయులు-రాజకీయములు.

మాండలే బుడిట్టు ఆంగ్లోవెన్నకట్టలకు స్కూలు మొదలుపెట్టిన మాంతుకును పీఠముగా బర్మాతరినిగర్వమునందు సభ్యులుగా బ్రిటిషుదేశమునకే వాసియందుకుటలే సరిని నాపనియందుకుట నింధనలకు కృతరేకమని బరా విద్యాభ్యాసైర్వకు సాతకాలా పుపాల సంఘమువారి వాగ్దానము. పీఠముగాక మరి మూడు నెలలు నెలవిచ్చుట సంఘమువారు తీర్మానించిరి. మూడు వాగ్దానకర ప్రతినిగాక వంతుకుకూడ వారు తీర్మానించిరి నూర్వెం డైరెక్టుకు నాలువారిక.

(c)

12 మౌనములకు